

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

01.05.2024

м. Київ

№ 183

Про підсумки конкурсу установ НАН України за досягнення найкращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності та за звання «Винахідник року Національної академії наук України» в 2023 році

Розглянувши результати конкурсу установ НАН України за досягнення найкращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів права інтелектуальної власності (далі – ОПВ), Президія НАН України відзначає, що у 2023 р. було подано 329 заявок на реєстрацію, зокрема 137 заявок на реєстрацію винаходів, 192 заявки на реєстрацію корисних моделей.

Установами НАН України створювалися винаходи і корисні моделі, спрямовані на зміцнення обороноздатності України, у сферах медицини, енергетики, екології, аграрного виробництва тощо.

Після скорочення винахідницької діяльності з 2020 р. загалом в Україні та НАН України, що пов'язано зі збільшенням у 2019 р. зборів за реєстрацію винаходів і корисних моделей та за підтримку патентів, а також з початком повномасштабної агресії РФ проти України, зменшенням бюджетного фінансування, у 2023 р. кількість заявок на винаходи і корисні моделі збільшилася: 329 порівнянні з 231 у 2022 р. Цьому сприяло зменшення зборів для неприбуткових (бюджетних) установ згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 15.08.2023 № 859, у якій враховано пропозиції НАН України.

Деякі установи НАН України у 2023 р. порівняно з 2020–2022 рр. покращили показники винахідницької діяльності, зокрема Інститут геотехнічної механіки ім.М.С.Полякова, Інститут електрозварювання ім.Є.О.Патона, Інститут надтвердих матеріалів ім.В.М.Бакуля, Інститут проблем матеріалознавства ім.І.М.Францевича, Інститут технічної теплофізики тощо.

Низький рівень подання заявок на винаходи і корисні моделі залишився в деяких наукових установах відділень інформатики та біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України.

У 2023 р. установами НАН України зареєстровано 218 винаходів та корисних моделей, серед яких 70 – винаходів, 148 – корисних моделей. Також подано 5 заявок на реєстрацію торговельних марок, 57 заявок на реєстрацію прав на сорти рослин, зареєстровано 17 патентів на сорти рослин та отримано 17 свідоцтв про реєстрацію сорту.

У 2023 р. установи НАН України уклали 31 ліцензійну угоду, з них 24 на використання сортів рослин. Зокрема, Інститут фізіології рослин і генетики НАН України надав невиключні ліцензії агропідприємствам України на використання та продаж сортового насіння пшениці «Подільянка», «Новосмуглянка», «Золотоколоса».

Установи НАН України також виконували ліцензійні угоди на використання винаходів, корисних моделей, ноу-хау, укладені в минулі роки.

Серед установ НАН України, що найбільш активно здійснюють ліцензійну діяльність, слід відзначити Інститут фізіології рослин і генетики, Інститут мікробіології і вірусології ім.Д.К.Заболотного, Інститут електрозварювання ім.Є.О.Патона НАН України.

За результатами 2023 р. наукові установи НАН України підтримували чинність 3001 охоронного документа на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, а також 608 патентів та свідоцтв на сорти рослин. Серед установ Академії, що мають найбільшу їх кількість, Інститут фізіології рослин і генетики – 431, Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка – 232, Інститут геотехнічної механіки ім.М.С.Полякова – 206, Інститут термоелектрики – 158, Інститут технічної теплофізики – 142, Інститут електрозварювання ім.Є.О.Патона – 129, Інститут кібернетики ім.В.М.Глушкова – 128.

Протягом 2023 р. в установах НАН України складено 161 звіт про патентні дослідження. Найбільше звітів про патентні дослідження підготовлено Інститутом чорної металургії ім.З.І.Некрасова, Інститутом електрозварювання ім.Є.О.Патона, Інститутом проблем кріобіології і кріомедицини, Інститутом металофізики ім.Г.В.Курдюмова НАН України, Інститутом технічної механіки НАН України і ДКА України. Проте патентним дослідженням має бути приділено більшу увагу.

У балансах установ Академії 2023 р. відображено як нематеріальні активи майнові права на 3127 винаходів, корисних моделей, промислових зразків, торговельних марок, а також майнові права на 537 сортів рослин. Також відображено майнові права на створені установами 204 комп'ютерні програми та 21 базу даних.

Президія НАН України постановляє:

1. Присудити призові місця по НАН України за досягнення найкращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності та нагородити Почесними грамотами Президії НАН України та ЦК профспілки працівників НАН України:

Інститут технічної теплофізики НАН України – перше місце;

Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України – друге місце;

Інститут геотехнічної механіки ім.М.С.Полякова НАН України – третє місце.

2. Визнати переможцями конкурсу за досягнення найкращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності та присудити премії таким установам НАН України:

По Відділенню математики НАН України

Премії – не присуджувати.

По Відділенню інформатики НАН України

Першу премію в розмірі 5050 гривень – **Міжнародному науково-навчальному центру інформаційних технологій та систем НАН та МОН України**, який подав 4 заявки на реєстрацію винаходів та 3 заявки на реєстрацію корисних моделей, одержав 2 реєстрації на корисні моделі, подав на реєстрацію один знак для товарів та послуг, склав 6 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 61 патенту та 6 свідоцтв на знаки для товарів та послуг.

Другу премію в розмірі 3880 гривень – **Інституту кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН України**, який подав 2 заявки на реєстрацію корисної моделі та 2 заявки на реєстрацію винаходів, одержав 2 свідоцтва на реєстрацію прав автора на комп'ютерні програми та підтримує чинність 127 патентів та одного свідоцтва на знак для товарів та послуг.

Третю премію – не присуджувати.

По Відділенню механіки НАН України

Першу премію в розмірі 6110 гривень – **Інституту геотехнічної механіки ім.М.С.Полякова НАН України**, який подав 2 заявки на реєстрацію винаходів та 26 заявок на реєстрацію корисних моделей, одержав 2 реєстрації на винаходи та 28 – на корисні моделі, склав 5 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 206 патентів.

Другу премію в розмірі 4350 гривень – **Інституту технічної механіки НАН України і ДКА України**, який подав одну заявку на реєстрацію винаходу, одержав одну реєстрацію на винахід, склав 9 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 47 патентів та одного свідоцтва на знак для товарів та послуг.

Третю премію – не присуджувати.

По Відділенню фізики і астрономії НАН України

Першу премію в розмірі 5760 гривень – **Інституту фізики напівпровідників ім.В.Є.Лашкарьова НАН України**, який подав 4 заявки на реєстрацію винаходів та 9 на реєстрацію корисних моделей, одну заявку на реєстрацію авторського права на комп'ютерну програму, одержав 3 реєстрації на винаходи та 12 – на корисні моделі, склав один звіт про патентні дослідження, підтримує чинність 105 патентів та 2 свідоцтва на знаки для товарів та послуг.

Другу премію в розмірі 4110 гривень – **Інституту радіофізики та електроніки ім.О.Я.Усикова НАН України**, який подав 2 заявки на реєстрацію винаходів та 2 заявки на реєстрацію корисних моделей, одержав реєстрації на 3 винаходи та 4 – на корисні моделі, підтримує чинність 16 патентів.

Третю премію в розмірі 3760 гривень – **Інституту металофізики ім.Г.В.Курдюмова НАН України**, який подав 3 заявки на реєстрацію винаходів, одержав реєстрацію на 2 винаходи, уклав ліцензійний договір на надання одиначної ліцензії на винахід в Україні, склав 11 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 89 патентів.

По Відділенню наук про Землю НАН України

Першу премію в розмірі 4820 гривень – **Інституту геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України**, який подав одну заявку на реєстрацію винаходу та одну заявку на корисну модель, одержав реєстрацію на корисну модель, підтримує чинність 36 патентів.

Другу та третю премії – не присуджувати.

По Відділенню фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України

Першу премію в розмірі 5760 гривень – **Інституту надтвердих матеріалів ім.В.М.Бакуля НАН України**, який подав 3 заявки на реєстрацію винаходів, 14 – корисних моделей, одержав реєстрацію на один винахід та 12 – корисних моделей, склав 4 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 87 патентів.

Другу премію в розмірі 5290 гривень – **Інституту термоелектрики НАН України та МОН України**, який подав 7 заявок на реєстрацію корисних моделей, одержав 3 реєстрації на корисні моделі, склав 7 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 157 патентів та одного свідоцтва на знак для товарів та послуг.

Третю премію в розмірі 5050 гривень – **Інституту електрозварювання ім.Є.О.Патона НАН України**, який подав 11 заявок на реєстрацію винаходів та 10 – корисних моделей, одержав реєстрацію на один винахід та 7 – корисних моделей, подав одну заявку на знак для товарів та послуг, уклав ліцензійний договір на надання одиничної ліцензії щодо патенту на корисну модель, склав 14 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 123 патентів та 6 свідоцтв на знаки для товарів та послуг.

Четверту премію в розмірі 4470 гривень – **Інституту чорної металургії ім.З.І.Некрасова НАН України**, який подав 5 заявок на реєстрацію винаходів та однієї корисної моделі, одержав одну реєстрацію одного патенту на винахід та однієї корисної моделі, склав 18 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 30 патентів та одного свідоцтва на знак для товарів та послуг.

По Відділенню фізико-технічних проблем енергетики НАН України

Першу премію в розмірі 6350 гривень – **Інституту технічної теплофізики НАН України**, який подав 34 заявки на реєстрацію винаходів, 9 – корисних моделей, одержав реєстрацію 17 винаходів та 4 корисних моделей, склав 2 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 142 патентів.

Другу премію в розмірі 5170 гривень – **Інституту загальної енергетики НАН України**, який подав 13 заявок на реєстрацію винаходів та однієї корисної моделі, одержав реєстрацію 4 винаходів та однієї корисної моделі, підтримує чинність 9 патентів.

Третю премію в розмірі 4700 гривень – **Інституту електродинаміки НАН України**, який подав 3 заявки на реєстрацію винаходів та 6 – корисних моделей, одержав реєстрацію 2 винаходів та 3 – корисних моделей, склав 5 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 55 патентів та одного свідоцтва на знак для товарів та послуг.

По Відділенню ядерної фізики та енергетики НАН України

Першу премію в розмірі 3760 гривень – **Державній установі «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України»**, який подав 2 заявки на реєстрацію корисних моделей, одержав 3 реєстрації корисних моделей, підтримує чинність 26 патентів.

Другу премію – не присуджувати.

По Відділенню хімії НАН України

Першу премію в розмірі 6220 гривень – **Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України**, який подав 6 заявок на реєстрацію винаходів та 3 – корисних моделей, одержав реєстрацію 2 винаходів та 2 – корисних моделей, склав 2 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 74 патентів.

Другу премію в розмірі 5170 гривень – **Фізико-хімічному інституту ім.О.В.Богатського НАН України**, який подав 2 заявки на реєстрацію винаходів та 3 – корисних моделей, одержав реєстрацію однієї корисної моделі, склав 8 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 51 патенту та одного свідоцтва на знак для товарів та послуг.

Третю премію в розмірі 3760 гривень – **Інституту фізичної хімії ім.Л.В.Писаржевського НАН України**, який подав 3 заявки на реєстрацію винаходів та 5 – корисних моделей, одержав реєстрацію 3 винаходів та 7 – корисних моделей, склав 2 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 70 патентів.

По Відділенню біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України

Першу премію в розмірі 5050 гривень – **Інституту проблем кріобіології і кріомедицини НАН України**, який подав 3 заявки на реєстрацію корисних моделей, одержав реєстрацію одного винаходу та однієї корисної моделі, склав 11 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 71 патенту та 3 свідоцтв на знаки для товарів та послуг.

Другу премію в розмірі 4350 гривень – **Інституту біохімії ім.О.В.Палладіна НАН України**, який подав 4 заявки на реєстрацію винаходів, одну заявку на реєстрацію знака для товарів та послуг, одержав реєстрацію одного винаходу, склав 8 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 57 патентів та 27 свідоцтв на знаки для товарів та послуг.

Третю премію – не присуджувати.

По Відділенню загальної біології НАН України

Першу премію в розмірі 5170 гривень – **Інституту фізіології рослин і генетики НАН України**, який подав 12 заявок на реєстрацію прав на сорт з отриманням патенту та 12 – на реєстрацію прав на поширення сорту з отриманням свідоцтва, одержав 4 реєстрації патентів на сорт рослин та 4 свідоцтва про реєстрацію сорту, склав 3 звіти про патентні дослідження, уклав 24 ліцензійних договори на використання сортів рослин з організаціями України, підтримує чинність 431 охоронного документа.

Другу премію в розмірі 4820 гривень – **Національному ботанічному саду ім.М.М.Гришка НАН України**, який подав 3 заявки на реєстрацію корисних моделей, одержав реєстрацію 2 винаходів, подав 16 заявок на реєстрацію прав на сорт з отриманням патенту та 16 – на реєстрацію прав на поширення сорту з отриманням свідоцтва, одержав реєстрацію 13 патентів на сорти рослин та 13 свідоцтв про реєстрацію сорту, склав один звіт про патентні дослідження, підтримує чинність 232 охоронних документів.

Третю премію – не присуджувати.

3. Присвоїти звання «Винахідник року Національної академії наук України» винахідникам установ НАН України, які досягли високих показників у винахідницькій та патентно-ліцензійній роботі в 2023 р., із врученням свідоцтв і премій в розмірі 2938 гривень:

Авдєєвій Лесі Юріївні – провідному науковому співробітнику Інституту технічної теплофізики НАН України, доктору технічних наук;

Беспаловій Ірині Ігорівні – провідному науковому співробітнику Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України, доктору технічних наук;

Геращенко Ігорю Івановичу – провідному науковому співробітнику Інституту хімії поверхні ім.О.О.Чуйка НАН України, доктору фармацевтичних наук, професору;

Демиденко Ларисі Юріївні – науковому співробітнику Інституту імпульсних процесів і технологій НАН України;

Комару Миколі Миколайовичу – старшому досліднику Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем НАН та МОН України, кандидату технічних наук;

Троїцькому Володимирі Олександровичу – завідувачу відділу Інституту електрозварювання ім.Є.О.Патона НАН України, доктору технічних наук, професору;

Радіонову Володимирі Петровичу – старшому науковому співробітнику Інституту радіофізики та електроніки ім.О.Я.Усикова НАН України, кандидату фізико-математичних наук;

Рахметову Джамалу Бахлуловичу – заступнику директора Національного ботанічного саду ім.М.М.Гришка НАН України, доктору сільськогосподарських наук, професору;

Харченку Сергію Дмитровичу – старшому науковому співробітнику Інституту загальної енергетики НАН України, кандидату технічних наук;

Філатову Юрію Даниловичу – провідному науковому співробітнику Інституту надтвердих матеріалів ім.В.М.Бакуля НАН України, доктору технічних наук, професору.

4. Виділити в 2024 р. бюджетні кошти установам-переможцям та установам НАН України, у яких працюють винахідники-переможці конкурсу, зазначені в пп.2, 3 цієї постанови, враховуючи, що в розмір премій включені нарахування на заробітну плату.

5. Керівникам наукових установ НАН України:

– здійснити заходи щодо покращення роботи з виявлення об'єктів права інтелектуальної власності, що створюються під час проведення наукових (науково-технічних) робіт, забезпечення їх правової охорони, підготовки й подання заявок на реєстрацію винаходів, корисних моделей та інших об'єктів права інтелектуальної власності; відображення результатів діяльності у сфері інтелектуальної власності у системі РІТ НОД НАН України;

– взяти до уваги виконання вимог проведення патентних досліджень згідно з ДСТУ 3575-97 «Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення», ДСТУ 3574-97 «Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення» та п.8 Положення про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України, затвердженого розпорядженням Президії НАН України від 16.01.2008 № 15 (зі змінами).

6. Відділу фінансово-економічного забезпечення діяльності НАН України внести відповідні зміни до планів фінансування установ НАН України, зазначених у пп.2, 3 цієї постанови.

7. Відділу бухгалтерського обліку та звітності НАН України в 2024 р. передбачити кошти в кошторисі НАН України на виготовлення 10 свідоцтв «Винахідник року Національної академії наук України».

8. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Комісію з охорони прав інтелектуальної власності при Президії НАН України та Центр досліджень інтелектуальної власності і трансферу технологій НАН України.

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

В.о.головного вченого секретаря
Національної академії наук України
академік НАН України

Анатолій ЗАГОРОДНІЙ

Вячеслав БОГДАНОВ